

Harju maakonnas Kose vallas Aela külas Ülevainu II eraldisel 1, 4, 5, 6, 8, 9, 16, 17, 18, 19, 21, 23 ja 24 aegjärgse raie ja eraldistel 2, 3, 11, 13, 14, 19 ja 22 harvendusraie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes Saarniidu OÜ volitatud esindajate Meelis Merenäki (Merenäkk) ja Margus Tuki (Tukk) 26.07.2024 ja 20.11.2024 esitatud metsateatistest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 8¹, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Jätta algatamata Ülevainu II kinnistu (registriosa nr 2324102, katastriüksus katastritunnusega 36302:003:0430) eraldistel 1, 4, 5, 6, 8, 9, 16, 17, 18, 19, 21, 23 ja 24 aegjärgse raie ja eraldistel 2, 3, 11, 13, 14, 19 ja 22 harvendusraie keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2 Täiendavad keskkonnameetmed lisaks õigusaktidest tulenevatele üldistele nõuetele ei ole vajalikud.

1.3 Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1. Saarniidu OÜ volitatud esindaja esitas 26.07.2024 Keskkonnaametile metsateatised, millega kavandab Ülevainu II kinnistu eraldistel 1 (0,41 ha, 52 tm), 4 (0,47 ha, 35 tm), 5 (0,44 ha, 30 tm), 6 (0,28 ha, 28 tm), 8 (0,78 ha, 50 tm), 9 (0,3 ha, 30 tm), 16 (0,17 ha, 14 tm), 17 (0,41 ha, 35 tm), 18 (1,03 ha, 70 tm), 19 (0,22 ha, 18 tm), 23 (0,45 ha, 50 tm) ja 24 (0,24 ha, 18 tm) aegjärgset raie ja eraldistel 2 (0,52 ha, 25 tm), 3 (1,08 ha, 130 tm), 11 (0,09 ha, 1 tm), 13 (0,5 ha, 27 tm), 14 (0,28 ha, 16 tm), 19 (0,31 ha, 20 tm) ja 22 (0,27 ha, 10 tm) harvendusraiet ning 20.11.2024 esitatud metsateatisega aegjärgset raie eraldisel 21 (1,3 ha, 63 tm). Metsateatised on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris vastavalt nr-te 50001052342, 50001052340, 50001052339, 50001052345, 50001052343, 50001052346, 50001052335, 50001052336, 50001052337, 50001052338, 50001052332, 50001052333, 50001052348, 50001052349, 50001052350, 50001052352, 50001052353, 50001052354, 50001052355 ja 50001079261 all.

Kavandatavate tööde ala paikneb Saarevälja metsise püsielupaiga piiranguvööndis. Metsise püsielupaigas kehtib looduskaitseaduses (edaspidi LKS) sätestatud kaitsekord keskkonnaministri 13.01.2005 määruse nr 1 „Metsise püsielupaikade kaitse alla võtmine“ (edaspidi kaitse-eeskiri) erisustega. Saarevälja metsise püsielupaiga piiranguvöönd kuulub Natura 2000 võrgustikku kuuluva Kõnnumaa-Väätsa linnuala ja Laukesoo loodusala koosseisu.

2.2. Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 2³). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4). Keskkonnaamet teavitas 19.08.2024 ja 24.10.2024 haldusmenetluse seaduse § 41 alusel metsateatiste nr 50001052342, 50001052340, 50001052339, 50001052345, 50001052343, 50001052346, 50001052335, 50001052336, 50001052337, 50001052338, 50001052332, 50001052333, 50001052348, 50001052349, 50001052350, 50001052352, 50001052353, 50001052354 ja 50001052355 menetlustähtaja ületamisest (kirjad on registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis vastavalt nr 13-4/24/17410 ja 13-4/24/21983 all).

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJSi § 6¹ lõige 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1. Kavandatav tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht

Ülevainu II kinnistu eraldistel 1 (0,41 ha, 52 tm), 4 (0,47 ha, 35 tm), 5 (0,44 ha, 30 tm), 6 (0,28 ha, 28 tm), 8 (0,78 ha, 50 tm), 9 (0,3 ha, 30 tm), 16 (0,17 ha, 14 tm), 17 (0,41 ha, 35 tm), 18 (1,03 ha, 70 tm), 19 (0,22 ha, 18 tm), 21 (1,3 ha, 63 tm), 23 (0,45 ha, 50 tm) ja 24 (0,24 ha, 18 tm) kavandatakse aegjärkset raiet.

Aegjärkne raie on turberaiena uuendusraie, mida tehakse, et võimaldada metsa uuendamist või uuenemist (MS § 28 lõige 4 punkt 1 ja lõige 6, MS § 30 lõige 1). Aegjärkse raie eesmärgiks on metsa järk-järguline uuendamine. Aegjärkse raie korral raiutakse uuendamisele kuulavas metsas puid hajali üle raielangi kahe või enama raiejärguna (MS § 30 lõige 2). Looduskaitseseaduse (LKS) § 14 lõige 6 sätestab, et kaitstaval loodusobjektidel tuleb valik- ja turberaie tegemisel arvestada sama seaduse lisas sätestatud tingimustega, kui kaitse-eeskiri ei sätesta teisiti. LKS lisa „Valik- ja turberaie tingimused kaitstava loodusobjekti ning ranna ja kalda piiranguvööndis” punkti 2 kohaselt ei tohi 65%-lise ja suurema algtäiusega puistu esimese rinde täiust aegjärkse raie esimese järguga viia madalamale kui 50% ning 45-64%-lise algtäiusega puistu esimese rinde täiust aegjärkse raie esimese järguga viia madalamale kui 30%. Ülevainu II kinnistu kehtivate metsa inventeerimisandmete (registreeritud 03.09.2018) kohaselt on eraldiste 1, 4, 5, 6, 9, 16, 17, 19, 23 ja 24 puistute esimese rinde täiused vastavalt 78%, 78%, 68%, 86%, 71%, 80%, 71%, 97%, 86% ja 82%, seega antud juhul ei tohi nende puistute esimese rinde raiejärgne täius langeda alla 50%. Eraldiste 8, 18 ja 21 puistute esimese rinde täiused on

vastavalt 57%, 52% ja 62%, seega antud juhul ei tohi nende puistute esimese rinde raiejärgne täius langeda alla 30%.

Ülevainu II kinnistu eraldistel 2 (0,52 ha, 25 tm), 3 (1,08 ha, 130 tm), 11 (0,09 ha, 1 tm), 13 (0,5 ha, 27 tm), 14 (0,28 ha, 16 tm), 19 (0,31 ha, 20 tm) ja 22 (0,27 ha, 10 tm) kavandatakse harvendusraiet.

Harvendusraiet tehakse metsa tiheduse ja koosseisu reguleerimiseks ning lähitulevikus väljalangevate puude puidu kasutamise võimaldamiseks (MS § 28 lõige 7 punkt 2), arvestades, et pärast harvendusraiet ei tohi puistu esimese rinde rinnaspindala olla väiksem metsa majandamise eeskirja¹ (edaspidi MME) lisas 1 märgitust (MME § 6 lõige 4). Antud raiete kavandamisel on tegemist väikesemahuliste raietega, puistud raiutakse hajusalt hõredamaks.

3.1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega.

Ülevainu II kinnistu asub Harju maakonnas Kose vallas, kus kehtib Kose Vallavolikogu 22.06.2021 otsusega nr 284 kehtestatud Kose valla üldplaneering², millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatud raiete käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatöodel metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud MME §-s 19 sätestatuga.

3.1.4. Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietööl saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raietööl on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raietöid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8. Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

¹ Keskkonnaministri 27.12.2006 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

² Kättesaadav: <https://kosevald.ee/uldplaneering>

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1. Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Ülevainu II kinnistu sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, maaüksus asub hajaasustuspäikonnas. Kavandatud raied eraldistel 3, 8, 11, 14, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23 ja 24 piirnevad samal kinnistul registreeritud 0,7 ha suuruse raadamisega (registrikanne nr 50000946268, kinnitatud 18.01.2024), mille teostamise aluseks on "Malema ja Pikametsa maaparandusehitise uuendustööde kava"; Nurkel Projekt OÜ; Töö nr 25-23; Viljandi 2023. Kavandatud raietega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raialal ei esine taastumatuid loodusvarasid. Raialad asuvad, mustika, jänese-kapsa-kõdusoo, jänese-kapsa-mustika, mustika-kõdusoo ja tarna kasvukohatüübis. Eraldistel kasvavad keskealised, valmivad ja raieküpsed puistud.

3.2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatavatest raietest otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus raied läbi viiakse. Raietega piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, mis ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raieid kavandatakse metsamaastikus, raied ei paikne veekogude rannal või kaldal, märgalal, alal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

Kavandatavad raialad asuvad Saarevälja metsise püsielupaiga piiranguvööndis, mis kuulub Natura 2000 võrgustikku kuuluva Kõnnumaa-Väätsa linnuala ja Laukesoo loodusala koosseisu. Lisaks jäävad kavandatavad raialad Eesti looduse infosüsteemi (EELIS) andmetel Kõnnumaa-Väätsa linnuala kaitse-eesmärgiks oleva II kategooria³ kaitsealuse linnuliigi **metsise** (*Tetrao urogallus*) elupaika registrikoodiga KLO9134360. Metsise püsielupaigad on kaitse alla võetud eesmärgiga kaitsta II kategooria kaitsealuse linnuliigi metsise väljaspool kaitsealasid asuvaid elupaiku, mida tuleb kaitsta liigi soodsa seisundi tagamiseks (kaitse-eeskirja § 1). Tingimused metsa majandamisele püsielupaiga piiranguvööndis on sätestatud kaitse-eeskirja §-s 4.

Ülevainu II kinnistul kavandatava raielaga piirneval alal s.o raiala 30 m mõjualas⁴ on inventeeritud loodusdirektiivi⁵ I lisas nimetatud metsaelupaigatüübid **91D0*** (siirdesoo- ja rabametsad) ja **9010*** (vanad loodusmetsad). Elupaigatüüpide 91D0* (siirdesoo- ja rabametsad) ja 9010* (vanad loodusmetsad) kaitse kuulub Laukesoo loodusala kaitse-eesmärkide hulka.

³ Vastavalt Vabariigi Valitsuse 20.05.2004 määruse nr 195 „I ja II kaitsekategooriana kaitse alla võetavate liikide loetelu” § 8 lõige 2 punktile 16.

⁴ Runnel, K. 2021. RMK rakendusuuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine”.
https://media.rmk.ee/files/Rakendusuuring_Metsafragmentid_lopparuanne_R1.pdf

⁵ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ, looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta,
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:01992L0043-20070101&from=EN>

Kultuuriväärtusi raialal ei leidu.

Kavandatavate tegevuste maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud metsaseaduse §-s 35. Kavandatud raietöödega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöördumus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatavate raiete keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatud raie mõju keskkonnaelementidele:

Metsise püsielupaiga piiranguvööndis on puidu kokku- ja väljavedu keelatud külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja võib seda lubada juhul, kui pinnas võimaldab (kaitse-eeskirja § 4 lõige 9). Pinnast ei kahjustata, kui puidu kokku- ja väljavedu tehakse külmunud pinnaselt või külmumata pinnaselt kaitseala valitseja nõusolekul, kui pinnas seda võimaldab.

Vesi - raialal ei asu veekogusid, seega veekogusid ei mõjutata. Veega seotud Natura kaitse-eesmärke ja muid alal esinevaid veega seotud kaitsealuseid loodusobjekte raietööd ei kahjusta.

Välisõhk ja kliima - kavandataval raiel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksik raie eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus – raied on kavandatud vastavalt kehtivatele õigusaktidele (sh kooskõlas kaitse-eeskirjaga), raiete käigus ei teki lagedat ala: harvendusraie puhul ei tohi puistute esimese rinde rinnaspindala viia alla MME lisas 1 toodud alammäära, aegjärgse raie puhul ei tohi puistute esimese rinde raiejärgne täius langeda olenevalt puistu raie-eelsest täiusest alla 50% või 30%-di. Seega, raied ei mõjuta eelduslikult oluliselt maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele - kavandatavad raied neid elemente ei mõjuta. Raietööde tegemisel ei suurene ümbruskonna liiklusköormus. Raietööde mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

Raiete teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatavad raied on ühekordse lühiajalise mõjuga, kestusega umbes üks kuu. Kavandatavate tegevustega ei kaasne piiriülest mõju.

3.3.1. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Kavandatavad raialad asuvad Kõnnumaa-Väätsa linnualal ja Laukesoo looduslal. Alade kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korralduses nr 615 „Euroopa

Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” lisa 1 punkti 1 alapunktis 18 ja punkti 2 alapunktis 179.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Kõnnumaa-Väätsa linnuala, Laukesoo loodusala ega Saarevälja metsise püsielupaiga kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lõigel kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi⁶ järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga. LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁷ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Raied on kavandatud Kõnnumaa-Väätsa linnuala kaitse-eesmärgiks oleva linnuliigi metsise kaitseks moodustatud Saarevälja metsise püsielupaiga piiranguvööndisse, metsise elupaigaga, mille registrikood on KLO9134360, kattuvale alale.

Kavandatavate raiete tegemisel säilib puistu esimene rinne (ei teki lagedaid alasid). Aegjärgse raie tegemisel peab puistute raiejärgne täius jääma olenevalt puistu raie-eelsest täiusest vähemalt 50% või 30%. Harvendusraiate käigus raiutakse puistud hajusalt hõredamaks nii, et puistute esimese rinde rinnaspindala ei lange alla MME lisas 1 sätestatud alammäära.

Metsise pikaajaliseks kaitse eesmärgiks on stabiilse või kasvava populatsiooni saavutamine (1500–2400 metsisekukke) ja vähemalt 400 mänguasurkonna säilimine. Metsise ja tema elupaikade kaitse on tagatud siseriiklike õigusaktidega. Antud ala on kaitse alla võetud Saarevälja metsise püsielupaigana. Metsise püsielupaigad on moodustatud just metsise kaitseks ja nende moodustamisel (sh piiride paikapanemisel ja kaitsekorra määramisel) on arvestatud liigi elupaiganõudluse ja kaitse vajadusega. LKS § 55 lõige 6 sätestab, et kaitsealuse loomaliigi isendi püüdmine ja tahtlik häirimine paljunemise, poegade kasvatamise, talvitumise ning rände ajal on keelatud. Nagu enamik liike, on ka metsis tundlik paljunemisaegse häirimise suhtes. Metsise kaitse tegevuskava⁸ kohaselt on metsise põhiliseks häirimiseks pesitsusperioodil (sh

⁶Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätet (2019/C 33/01)lk 21-22.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

⁷ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

⁸ Keskkonnaministri 20.05.2015 käskkirjaga nr 456 kinnitatud „Metsise (*Tetrao urogallus*) kaitse tegevuskava”, leitav: <https://pilv.envir.ee/index.php/s/7i5MKGRrkTqXK6r?path=%2FLoomad%2FLinnud>

mänguperioodil) tehtavad metsatööd, trasside raied ning teised metsas tehtavad tööd. Pesitsusaegsed raied võivad viia pesitsuse ebaõnnestumiseni. Isaslindude mängu-aeg kestab veebruarist kuni maikuu keskpaigani. Emaslind muneb vahemikus aprilli keskpaigast kuni juuni keskpaigani, haudumine kestab 26 päeva. Pojad kooruvad tavaliselt juuni esimesel poolel. Oluline elufaas on tibude toitumisperiood. Kaitse-eeskirja § 4 lõikest 7 lähtuvalt on metsise püsielupaiga piiranguvööndis lubatud turberaie (sh aegjärgne raie) 1. septembrist 31. jaanuarini. Raietööde (sh metsamaterjali kokkuvedu) tegemine on metsise paljunemise ja poegade kasvatamise perioodil 1. veebruarist kuni 31. juulini keelatud ka harvendusraiete teostamisel. Kuna raietöid ei viida läbi liigi mängupaigas, võib järeldada, et raietöödega seotud häiringud (nt tavapärane metsamasinate müra, valgustus öisel ajal tehtavate raietööde puhul, inimeste liikumine) ei kahjusta metsisemängu.

Kaitse-eeskirja § 4 lõige 7 punkti 2 kohaselt ei tohi turberaie korral metsise püsielupaiga piiranguvööndis langi suurus ületada 2 ha. Kavandatavate turberaiete pindalad jäävad 2 ha piiresse. Kaitse-eeskirja § 4 lõige 8 punkt 1 sätestab, et piiranguvööndis tuleb raiete tegemisel arvestada, et üle 60 aasta vanuse metsa osakaal ei tohi jääda väiksemaks kui 50%. Kavandatavate raiete läbiviimise järgselt jääb alles puistute esimene rinne, seega raied üle 60 aastase metsa osakaalu ei vähenda. Saarevälja metsise püsielupaiga piiranguvööndis on üle 60 aasta vanuse metsa osakaal vähemalt 90%, mistõttu vana metsa osakaaluga antud alal probleeme ei ole. Raie on kooskõlas kaitse-eeskirjaga ja sellel ei ole olulist mõju Natura 2000 võrgustiku alale.

Ülevainu II kinnistu eraldistel 3 ja 8 kavandatava raielaga piirneval alal, s.o raieala 30 m mõjualas on registreeritud loodusedirektiivi I lisas nimetatud metsaelupaigatüübi 91D0* (siirdesoo- ja rabametsad) tunnustele vastav ala ning eraldistel 1, 2 ja 5 kavandatava raielaga piirneval alal, s.o raieala 30 m mõjualas on EELIS-e andmetel inventeeritud loodusedirektiivi I lisas nimetatud metsaelupaigatüüp 9010* (vanad loodusmetsad). Antud metsaelupaigatüüpide kaitse on Laukesoo loodusala kaitse-eesmärgiks. Puistute raiumine kavandatud raiealadel ei mõjuta elupaiku negatiivselt kaugemal kui 30m.

Kokkuveoteede asukohta ei ole määratud, kuid metsamaterjali vedu on võimalik teostada ilma kavandatava raieala mõjualasse jäävaid elupaigatüüpe 91D0* (siirdesoo- ja rabametsad) ja 9010* (vanad loodusmetsad) läbimata. Elupaigatüübi aladel raietöid ei teostata, seega elupaiku ei kahjustata.

Kuna kavandatavate raiealade mõjualas ja raiealadel ei asu lisaks eespool käsitletule muid Kõnnumaa-Väätsa linnuala ja Laukesoo loodusala kaitse-eesmärkideks olevaid loodusedirektiivi elupaigatüüpe ega liikide elupaiku, siis kavandatavad raietegevused Kõnnumaa-Väätsa linnuala ja Laukesoo loodusala kaitse-eesmärke ei kahjusta. Kavandatavad raied ei mõjuta ebasoodsalt Kõnnumaa-Väätsa linnuala ja Laukesoo loodusala kaitse-eesmärke ega nimetatud ala terviklikkust.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Raied on kavandatud Saarevälja metsise püsielupaiga piiranguvööndis. Mõju metsise püsielupaiga kaitse-eesmärgile (metsis) on käsitletud punktis 3.3.1.2.

Raiealal ja selle vahetus mõjualas ei ole registreeritud muid kaitstavaid loodusobjekte

3.3.2. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Kavandatavatel raietel ei ole olulist kumulatiivset mõju. Kuivõrd raietel säilib puistute esimene rinne (ei teki lagedat ala), siis kavandatavate raiete kumulatiivne mõju ei ole oluline. Seega ei ole kavandatavatel raietel olulist koosmõju kaitse-eesmärkidele.

Raied on kooskõlas üldplaneeringuga, kaitse-eeskirjaga, LKS-ga ja MS-ga ning muude õigusaktidega, seega eelduslikult olulist mõju ei ole.

3.3.3. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raiete puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Lähtuvalt LKS § 14 lõikest 6, LKS § 37 lõikest 2 ja LKS lisast ei tohi 65%-lise ja suurema algtäiusega puistu esimese rinde täiust aegjärgse raie esimese järguga viia madalamale kui 50% ning 45-64%-lise algtäiusega puistu esimese rinde täiust aegjärgse raie esimese järguga viia madalamale kui 30%.

Vastavalt kaitse-eeskirja § 4 lõikele 9 on metsise püsielupaiga piiranguvööndis keelatud puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja (kaitse-eeskirja § 3 kohaselt Keskkonnaamet) võib lubada puidu kokku- ja väljavedu, kui pinnas seda võimaldab. Lähtuvalt Ülevainu II kinnistul valitsevatest nn märgadest kasvukohatüüpidest, on Keskkonnaameti hinnangul suuremate pinnasekahjustusteta võimalik töid teha vaid külmunud pinnaselt.

Kaitse-eeskirja § 4 lõige 7 sätestab, et metsise püsielupaiga piiranguvööndis on turberaie (sh aegjärgne raie) lubatud 1. septembrist 31. jaanuarini. Seega, aegjärgse raie teostamisele kehtib antud ajaline piirang.

LKS § 55 lg 6 sätestab, et kaitsealuse loomaliigi isendi püüdmine ja tahtlik häirimine paljunemise, poegade kasvatamise, talvitumise ning rände ajal on keelatud. Raietööde (sh metsamaterjali kokkuvedu) tegemine on metsise paljunemise ja poegade kasvatamise perioodil 1. veebruarist kuni 31. juulini keelatud ka harvendusraiate teostamisel. LKS § 55 lõige 6¹ sätestab, et keelatud on looduslikult esinevate lindude pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine või pesade kõrvaldamine ning tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal. Lindude pesitsemise tippaeg on aprilli keskpaigast suve keskpaigani, seega tagab raietöödele seatud ajaline piirang pesitsusrahu ka teistele metsalindudele.

Soovitused lähtuvalt metsise elupaiganõudlusest:

- 1) säilitada suuremaid haralisi mände (sobivad metsisele mängu- ja toidupuudeks);
- 2) hoida võimalikult palju puhmastikuga maapinda raidmetest puhtana (koondada raidmed kokkuveoteedele), et mitte vähendada oluliselt metsiste toitumiseks vajaliku puhmastiku pinda ja ligipääsetavust tibudele;
- 3) harvendusraie käigus jätta 1 ha kohta vähemalt 2 raiumata 0,1 ha suurust eraldiseisvat ala, kus säilitatakse ka alusmets ja II rinne. Soovitus on antud harvendusraie mõju leevendamiseks, kanalitele võimalike sulgimiskohtade jätmiseks.

Metsa kokkuveoteede, laoplatsti, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud metsa majandamise eeskirjaga.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4. Eelhinnangu järeldus

Kavandatud raietel ei ole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Kõnnumaa-Väätsa linnuala ja Laukesoo loodusala, mis kuuluvad Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja alade terviklikkusele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariolukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitsenõuetele vastavalt on avariolukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

Eelhindangu koostaja:

Teet Tamm
metsahoiu vanemspetsialist
metsaosakond